Ч. 199 (13.147). Львів, четвер 8. вересня 1932. Opłacono opłata pocztowa ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чим дихає українська еміґрація?

(Кореспонденція зі Злучених Держав.)

Ню-Йорк, 19. серпня 1932.

„О Ізраїлю, не тим ти цього богохульного слова..." Коли би так спитав хто, чим властиво дихає українська еміграція в Америці, то справді важко на це питання відповісти. Бо якийсь ідеал у житті мусить мати всяка група. А як читаєте газети про велику працю еміграції, то мусите набрати переконання, що кожний американський українець залюблений і в рідному краю і один в одному.

Підписаний совісно застановлявся довгий час над тим, який є наділі ідеал української еміграції, або хоч які спонуки до „народньої" роботи. І, на жаль, прийшов до висновку, що мотивами теперішньої праці загальної є... ненависть. Оце те богохульне слово, яке важко записати.

Первісна еміграція руководилася інстинктом самозбереження, коли збігалася разом, як череда овець у часі бурі. Українців гонили айриші, італійці й інші національности як копальняних страйколомів. Тоді ще вони не знали англ. мови і не знали, де шукати оборони. Тому, хто знав українську мову, а був настільки освічений, що міг порозумітися з американцями, уходив за опікуна й провідника наших емігрантів.

Як прибули перші українські священики, то вміли використати велику тугу емігрантів за рідним краєм. Тій обставині треба завдячувати повстання великої скількости українських церков і світських організацій. Кожна проповідь у початках кінчилася загальним плачем і великою колективою. Сотрудник одної з найбільших церков оповідав підписаному, що вже в воєннім періоді, за час від квітної до провідної неділі зібрано в церкві 16.000 (шіснацять тисячі) долярів, але з того 4.000 вложено до банку... Тепер у цій самій церкві не можна зібрати й 16 соток, мимо того, що змінено священиків і церква обдовжена по самий край.

Коли еміграція менше-більше вже устаткувалася і позбулася ностальгії, треба було шукати реальних підстав народньої праці. І цю переломову хвилю використали, на наше нещастя, різні „поступові" діячі, котрі будували організацію на „розумних" підставах, а викинули всякий сентимент, привязаний до традиції. Повстала загальна ненависть до духовенства, а глорифікація світських людей, як „поступовців". Зчасом, коли до Америки прибули світські люди з повним образуванням і почали противитися міжнародній кличам, а опирати свою агітацію на національнім ідеалізмі, ненависть, привязана до духовенства, перенеслася на світських людей, яких загально, з висловами погорди, прозивають тепер „докторами". Дійшло до того, що імя кожного провідного чоловіка є символом або предметом ненависти. Різниця лише та, що одного ненавидять більше, другого менше.

Потім допровадили більшовики ідею ненависти до всіх національних провідників без розбору до найвищих границь, називаючи їх „буржуями", „панами", „слугами капіталу", бадуть „слугами шляхти". Такою самою ненавистю відплачується теперішній національний табор більшовицькому і взагалі нема групи, яка була би вільна від ненависти.

Що ще замітніше, то те, що православна церква в цілости повстала на ненависти — від давної російської православної місії, аж до найновішої української православної, — все одно, чи вона „автокефальна", чи „соборна", чи „царгородська" чи ще яка. І коли тепер повстають які нові церковні будинки, то лише з упертости і з ненависти до своєї первісної церкви. З тієї річи можна сказати, що зміст проповідей, а з тим і всі богослуження в нових церквах обмежуються до бажання наглої смерти своїх ворожих суперників...

Отже маємо цікавий прояв, що ненависть є творчою силою, оскільки мова про нові організації на еміграції під теперішню пору. Що з такої „творчости" вийде, треба підождати з оцінкою.

Але ненависть була і спонукою до великих маніфестацій. Лише ненависть до ворога лучила українців до великих демонстрацій та протестів; ненависть у великій мірі причинилася до успішного переведення позички Національної Оборони і т. д. Колиж остання церковна борня та ненависть так розбили український національний табор, що підписаний вважав цілу еміграцію за цілковито знищену і нездібну до ніякої праці, то ненависть, викликана до гнобителів осінніми подіями в рідному краю в 1929 році приглушила ненависть серед українських воюючих сторін і злучила їх до величавої демонстрації та однодушного протесту перед цілим цивілізованим світом.

Цілком інші були причини останньої маніфестації з нагоди свята Вашингтона. Тут особиста потреба балетмайстра Василя Авраменка спонукала його увійти в порозуміння з проф. Олександром Кошицем, а коли вже еміграція була заскочена фактом, не було як вицофатися і обїздка Хору Кошиця з народнім балетом Василя Авраменка принесла нашому імени незвичайно прихильні коментарі американської преси, а з тим і моральні успіхи. Зате артист Авраменко потерпів велику матеріяльну втрату.

Ще є одна спонука діяльности наших людей, головно вже молодшого покоління, родженого тут, в Америці, яке не хоче нічого знати про внутрішню боротьбу розжертих українських груп та одиниць. Є це амбіція. Майже кожний українець дбає про своє добре імя. І цій обставині треба завдячувати, що на „попис" перед чужинцями, отже в тім випадку перед „американцями" йде наш загал солідарно дає гроші, а молодь починає гордитися своїм українським народнім строєм, українською піснею, українським танком. Майже всюди, на прилюдних спільних виступах, українці збирають найбільші похвали та дістають нагороди. Це дуже важний мотив у роботі і, здається, цей мотив дасться використати ще на довші часи при освідомленні молоді.

Перед чужими ми не маємо злого імени. Лише в судах знають нас як людей сварливих наслідком того, що посипалися були масові процеси при відбиранні церков. Тоді дуже непочесну ролю грали заприсяжені свідки щодо правдомовности... Але врештою українці здобувають собі в Америці гарне імя своїм статочним поведенням, солідною працею і совісним сплачуванням довгів. Коби так знайти спосіб бодай зменшення ненависти, бо цілковито її усунути в теперішній генерації не дасться, то ми могли би з української еміграції витворити ще вартну й добре згармонізовану групу серед інших національних груп в Америці.

А це продовжило би на довгі літа істнування української громади і праці на користь рідної справи.

Д-р Семен Демидчук.

Кольонізація Арґентини.

Аргентина, як і всі країни світу, переживає важку економічну крізу. Характер тієї наскрізь хліборобський.

Природним багатством Арґентини були її безмежні поля, вкриті пшеничними ланами, а також стада худоби, яка в напівдикому стані паслася на розлогих степах. Попри Канаду Аргентина була головним експортером пшениці до Европи та американських країв, крім цього експортувала вона масово мясо в мороженому виді. Це були головні джерела доходу Аргентини та її добробуту в довоєнних та воєнних часах.

Арґентина була і є наскрізь хліборобською країною. Промисл там слабо розвинений, як взагалі по всіх південно-американських республиках. Але хліборобський характер Арґентини куди відміннійший від інших країв, головно Канади. Арґентина не знала типу рільного середняка, власників малих поділів землі. Кермуючим елементом під економічним як і політичним оглядом були власники великих лятифундій, які стали власністю деяких родів ще в часі конкістадорських авантурничих походів. Вони кермували державою, були найвпливовішим політичним чинником, вони в великій мірі спричинили своєю корупційною політикою вибух останньої переможної революції в Арґентині.

Арґентинські дідичі дуже мало турбувалися своєю землею. Звичайно що кілька літ оголошували публичну ліцитацію і шляхом контракту віддавали свою землю в аренду тому, хто більше платив. Арендатор ділив землю на „чакри" і дальше її арендував рільникам, чакрерам. Арендував землю або за гроші, або робив умову щодо поділу по половині плодів. На цей другий спосіб годилися звичайно бідніші хлібороби, котрі не мали гроша ні на купно інвентаря, ні на насіння на засіви. Все це давав арендатор. Була це найгірша форма визиску дрібних рільників в Арґентині, жертвою котрої падали дуже часто українські еміґранти, які гадали, що в характері так званих половинників зможуть найскорше доробитися. Результат був звичайно противний. Половинник мусів жити, задовжуватися в арендатора, котрий є звичайно лихварем, а коли з кінцем року приходило до поділу, забирав усе, не лишаючи нічого половинникові.

Цій хижацькій господарці положила край кріза, а до деякої міри і революція. Аргентинська пшениця почала тратити ринки збуту, експорт скорчився, тисячі, що находили працю при рілі, стали безробітними. Арендувати землю вже мало хто спішився, бо кожний бачив, що не зможе зібраних плодів продати. Це відобрало аргентинським дідичам дотеперішнє джерело доходу. Вони почали призадумуватися над тим, що робити з землею. З другого боку новий аргентинський уряд поконфіскував багацько землі тим власникам, які її неправно набули, або були заангажовані в протидержавній акції. І з тими землями треба щось зробити.

Наслідком усіх тих причин дуже актуальною стала в Аргентині справа кольонізації великої земельної посілости і поселювання на ній дрібних рільників як власників. Появилося чимало проектів, з яких для нас найцікавіший проект інж. Василя Мілінського, голови Спілки Українських Інжинірів в Аргентині. Цей проект помістив аргентинський щоденник „Libertad".

По думці автора проекту, Аргетина хоч переживає економічну крізу, то всеж таки вона находиться в далеко кращих умовинах, як інші держави і вона може вести успішнішу боротьбу з безробіттям. Засобом до цього повинно бути творення земельних кольоній для безробітних.

Розміри тієї статті не позволяють нам зупинитися над деталями проекту інж. В. Мілінського. Зазначимо тільки, що підходить він до справи дуже річево, бере під увагу всі трудності переведення в життя цього проекту, основно застановляється над організацією кольонізації подаючи цілком конкретні вказівки.

Годиться мати на увазі, що проект інж. Мілінського зустрів признання громадянських та державних кругів Аргентини і є предметом дискусії, в якої результаті може появитися вже небаром закон арґентинського уряду.

Для української суспільности справа кольонізації Аргентини першорядної ваги. Після Канади Аргентина буда другою іміграційною країною

ною, куди масово ішла українська хліборобська еміграція. Наш стан посідання оцінюють на 100.000 душ. Але українська еміграція до Аргентини не витворила так як у Канаді типу більше або менше заможного фармера. Вона дала нам сільського пролетаря, котрий тепер ніде не може найти заробітку, живе у крайній нужді, наче американський трамп переноситься з місця на місце, а в останніх часах вертає з нічим і по нішо до Рідного Краю. Якби зачалася кольонізація Аргентини безробітними український еміґрант був би найкращим матеріялом, бо це хлібороб із крови та кости, з вродженими піонірськими здібностями, чого доказом преріï Канади й праліси Бразилії. Зискав би на тім і край, бо це припинило би реемігpацію звихнених, обідолашених людей, які в рідному селі ніяк сьогодні не найдуть праці.

Але попри поселювання безробітних на ріллі в Аргентині для нас важна також кольонізація, яку почали вести аргентинські земельні власники. Вже появилися в Польщі відпоручники ріжних кольонізаційних спілок, які ведуть балачки з польським урядом, а які в першій мірі звертають свій погляд у сторону наших земель, надіючися звідси дістати найбільше кольоністів.

Участь українського елементу в кольонізації Аргентини пожадана й корисна, але під умовиною, що це буде справжня кольонізація, плянова, а надівсе, коли вона відбуватися буде під контролею самої української суспільности. Злегковаження цього моменту довести може до того, що хто інший поза нашими плечима своє зробить, але нашим коштом, проти нашої волі. А до цього не повинні ми допустити.

I. Камінський.

З голосів польськоï преси.

Хто з них більший приятель...

Ліцитація заяв приязни на сторінках ендецької і санаційної преси.

Маємо перед собою здорову стирту задрукованого газетного паперу, який свідчить про нову витрату чимало сусідської енергії на зовсім безвиглядну справу. Ні-сіло ні впало повстала ціла ендецько-санаційна література, якої віссю є знову нещасна національна проблема. Цим разом дискусія пішла на площині суперечки, хто з цих двох таборів, ендецький чи санаційний мав і має взагалі яснішу і всесторонню програму в національних справах чи пак т. зв. меншиневій проблемі в Польщі. Розпочавши таку цікаву розмову її учасники добалакалися до того, що обидва вони були і є ідеальними приятелями й оборонцями національних меншин. Тільки одні жиди можуть не бути захоплені, бо ендеки відмежували їх від решти меншин та призналися до антисемітизму і юдофобії. Але щодо українців — то ендеки навіть першими задекларували свій сердечний афект до „русінув", що викликало — очевидно — зрозуміле пересердя у санаторів, відомих „українофілів", які не могли дозволити ендекам здистансувати себе.

Таке враження буде у кожного того читача, який матиме терпеливість усю ту газетну літературу прочитали (ми мусіли зробити це з професійного обовязку, який інколи справді нелегкий!). Отже, конкретно, 23. серпня, у ч. 253 „Газети Варшавскої", п. Ст. Стронський у статті п. з. **„Недоля санації"** дозволив собі на іронію супроти санації, що ця остання — мовляв — у ріжних ділянках внутрішнього й закордонного державного життя висловлювала всякі дикі претенсії до ендеків, закидаючи їм м. і. безпрограмовість, а тимчасом потім запозичувалась в ендеків і живцем брала їхню програму. Між іншим санація казала ніби то, що

> поганим поглядом обозу народового було стосування супроти національних меншин права й вимога пошанівку права й держави. Протиставлено цій політиці вигривання спілок з меншинами проти польського громадянства, згідно з голосною засадою, що завдяки такій спілці ніколи не допуститься до уряду правиці в Польщі, роблючи це нпр. у громадських виборах у Сх.Галичині, де спілкою урядового табору з українцями і жидами поборювали польські листи. Нині треба покликуватися на обовязок шанувати право й державу, а висліди поганої політики маскувати вислідами надприродних виборів.

На це „Газета Польска" з 25. серпня (ч. 235) принесла їдку статтю п. н. **„Муринська програмовість"**, яка з обуренням відкинула закид, що санація „наслідує" ендеків щодо стосування права супроти меншин і жадання пошанівку права супроти держави.

> Може „погляди" народової демократії були навіть чудові, але її поведінка була і є така, що вживає супроти меншини не права, лише палиці, і що хоче національним меншинам права (нпр. виборчі й освітні) відібрати. Зате неоднократно (за часів кабінету Вітоса і В. Грабського) ендеція цинічно пактувала з меншинами (жидами — **Прим. Ред.**), пробуючи купувати їх голоси до „парляментарної більшости". Нашої політики меншиневої — яка полягає на домаганню від меншин повної льояльности супроти держави і ґарантує в заміну (?! — Ред.) повноту громадянських прав — ми напевне не запозичили від ендеції.

Однак „Газ. Варшавска" не настрашилась: у ч. 260, у передовій статті п. н. **„Чи це доктринеризм?"** вдалася сміливо у дискусію на тему „палиці":

> ...про палицю взагалі не думаємо розмовляти з табором, який недавно переводив пацифікацію Східної Галичини... Обуз народови не змагає і ніколи не змагав до відібрання громадянських прав „меншинам". Коли виступав з гаслом „нумерус клявзус" у вищих школах, не мав на увазі ніяких абстракційних неокреслених „меншин", лише просто жидів...

І далі „Газ. Варшавска" пояснює, що для жидів, „чужих на цій землі пришельців", треба зовсім інших прав, ніж для словянського автохтонного руського і білоруського населення..."

Таке становище зовсім уже вивело з рівноваги санаторів, які у величезній передовій статті („Газ. Польска" ч. 241, з 31. серпня), під фейлетоністичним наголовком, запозиченим з американської повісти „Джентельмен префер бльондс" — **„Мущини воліють бльондинки"** — виложили ще раз відому, тільки — за жаль — завжди ще нещасним меншинам незрозумілу тезу, що

> жадаємо повної, активної льояльности супроти держави, а даємо повноту громадянських прав.

До цієї крилатої фрази досипано ще жменю інших фраз: про одностайне трактування усіх непольських громадян Польщі, про загальну й одностайну засаду поведінки, про потребу відділення політики від гістерії і т. п. Щож до найсильнішого ендецького арґументу, „пацифікації", то „Ґазета Польска" повторила знову відоме становище міністерства внутрішніх справ. що

> підчас пацифікації кара впала на підпалячів, не з огляду на їх національність, лише злочинність. Тому „пацифікація" Сх. Галичини це було політикою і до того послідовною політикою (це правда, що „послідовна", тільки **не політика** — Прим. Ред.); зате ендецькі університетські авантюри — це була лише погана і дитиняча галабурда.

Після того ендеки не мали ще часу дати репліку на репліку. Зате забрав голос у цій справі краківський „Час": присвятив їй окрему вступну статтю п. н. **„Фальшиве схоплення важкої проблеми"** (ч. 199 з 1. IX. ц. р.). Краківські консерватисти беруть дещо в оборону жидів, опрокидують тезу, наче жиди були авторами й спричинниками „прикрих і морочливих" міжнародніх зобовязань Польщі супроти національних меншин, та зовсім слушно ствepджує, що „становище польської ендеції супроти української проблеми (квестії рускей) є однаково нетолерантне, що й супроти проблеми жидівської. Під адресою санації „Час" висловлює жаль, що

> досі не маємо (в національній ділянці) ніякої позитивної програми, особливо, коли річ іде про українців...

Читаючи всі ці заяви, взаємні жалі і докори, справді важко українцям вирішити питання, хто є їх більшим „приятелем", ендеція чи санація, і хто з них більше „заслужився" і для українського народу і для того стану польсько-українських відносин, який панує нині.

Ширіть наш часопис!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ВЕРЕСНЯ 1932.

ІВ. НІМЧУК 7)

ЗА СЯНОМ.

З ПОЇЗДКИ ПО ЛЕЖАЙСЬКОМУ ДЕКАНАТІ.

VIII.

Питали мене нераз прості люди, звідки вони там, між поляками, взялися. Невже їх предки зайшли туди, на урожайний низ повітів переворського, ланьцутського, ряшівського, зі сходу? Також багато українських інтелігентів, як я сам про це переконався, не вміє цього пояснити. Тому сдивимося на цій справі ближче.

Як згадано вже в одному з попередніх розділів, численні місцевости в лежайському деканаті, нині вже чисто польські, мають назви українські. Також назви збереглися донині на означення поодиноких частин ріжних місцевостей, на означення рік, потоків, гір, піль то-що. Збереглися подекуди теж безсумнівні українські памятки (звони, хрести, дзвони), докази колишнього українського життя в тих околицях. Все те, як і устне передання, вказує недвозначно на те, що в тих сторонах, на території цілого лежайського деканату, а навіть дальше на захід, жило колись компактною масою українське населення. Воно замешкувало той урожайний низ здавна в численних громадах, а нинішні польські місцевости утворили вже пізніше польські (також німецькі) кольоністи із заходу, які з часом спольщили більшу часть колишніх українських громад і їх мешканців так основно, що нині свідками давнього українського життя в багатьох місцевостях є одні тільки назви.

Не будемо тут наводити тих назв, аби не переобтяжувати нашого огляду. Хто цікавий нехай загляне до книжки Т. Білоуса про церкви в Галичині і на Буковині*), де наведено багато українських назв нині чисто польських місцевостей, положених між Сяном і Вислоком та ще далеко-далеко на захід. Усі ті місцевости, колись українські, що сягали на захід до самих Татр і в сусідство Кракова, віддаленого всього на 10 миль, нині зовсім златинщились і ополячились.

Також історичні документи з часів польських королів Мечислава І., Казимира Вел. і Володислава Ягайла, як не менше й польські вчені Старосольський, Стрийковський, Мацієвський, Фрізе й інші доволі ясно вказують на те, що ціла та околиця, а навіть положена далі на захід, була передше українською. З українських учених присвячували увагу цій справі Зубрицький**), а в новіших часах проф. д-р Мирон Кордуба***) і д-р Осип Пеленський****). Цікаві історичні документи, які свідчать наявно про колишній український характер земель, що лежать далеко на захід за Сяном, помістив редактор Шематизму Перемиської Епархії за рік 1879 при дотичних парохіях*). Між іншим навів він там (стор. 184—185) відпис грамоти з 1404 року, що відноситься до спору короля Володислава (Ягайла) з Ядвигою Отиною Пилецькою і її донькою Єлисаветою за земельні границі (за Заліся і Тичинмісто у ряшівському повіті враз із приналежними до Тичина селами). Документ той (видрукований в „Актах южн. и западн. Россіи", СПБ., 1863, том І., стор 5), як і латинський його переклад, написаний кожний на окремім перґаміні має численні воскові печатки, в тому числі й печатки обох перемиських епископів (нашого і латинського). Український оригінал тої грамоти з 1404 р. відзначається прегарною українською мовою, в якій повно чисто народніх висловів.

Яким-же чином прийшло до того, що українці за Сяном з колишніх господарів тої землі опинилися нині в ролі дрібної меншости? Про те, якими шляхами і засобами велася латинізація і польонізація українських земель за Сяном, можнаб написати цілу студію. Багато матеріялів можна найти про це і в польських істориків, які зареєстрували немало насильних захватів наших церков і їх маєтків у користь латинників, особливо в часах затяжної боротьби в нашій церкві між унiятами і православними. Немало таких документів переховується в архівах греко-кат. і лат.

---

*) Теодоръ Бѣлоусъ: Церкви рускі в Галичинѣ и на Буковинѣ. Коломия, 1877.

**) Денисъ Зубрицкій: О древнихъ границахъ меже рускимъ и польскимъ народонаселеніемъ Галиціи. Львів, 1849.

***) М. Кордуба: Західне пограниче Галицької Держави. З. Н. Т. Ш., т. 137—140.

****) Проф. Осип Пеленський: Ряшів, західня твердиня Галицької Держави. Ювілейний Збірник на пошану академика Михайла Грушевського. І. Українська Академія Наук ч. 76. Київ, 1928, стор. 156—164. У цій розвідці пише Пеленський, що у Ряшеві здавен-давна нема української церкви. А тимчасом автор Шематизму Перем. Еп. з 1879 р. наводить при парохії Заліссє докази, що у Ряшеві був монастир св. Івана, але його вороги нашого обряду знищили. Про цей монастир є згадка також у латинському шематизмі з р. 1877, стор. 147.

*) Був ним д-р богословії і професор церковного права в епарх. богословськім заведенні та бібліотекар соборної бібліотеки в Перемишлі, о. Юліян Никорович, завдяки якому згаданий Шематизм став незвичайно цікавою і вартісною книгою. Дуже добру оцінку праці пок. о. Ю. Никоровича в тому Шематизмі і найцікавіші витяги з неї подав Д. Державник у львівській „Ниві" (1931, ч. 12. і 1932, чч. 1. і 3.).

Як молотять на Україні?

В одному тільки числі харківського „Комуніста“ (з 31. серпня ц. р.) вичитуємо цілу низку інформацій з місць про те, як там відбувається молочення хліба по колективних господарствах.

Позволимо собі зацитувати деякі з них. Ось з Дніпропетровська доносять:

„Пятого пятиденника серпня по районах Дніпропетровщини заготовлено хліба 10% місячного завдання. Щодня мають заготовляти найменше міліон, а заготовляють 600 до 700 тисяч пудів. Основна причина незадовільного темпу хлібозаготівель та, що... молотьбу організовано погано... здебільшого молотять „аби день до вечора“, ледви чи не половину використовуючи видатність молотарок. По районах за якість обмолоту не борються. Через те по богатьох колгоспах куркульня та її агентура пускають хліб у полову й солому, розкрадають його зпід молотарок. **Суд і прокуратура злочинно затримують розгляд справ про розкрадання хліба**“.

З Київщини пишуть таке:

...„Молотарки працюють по 7—8 годин денно, але норм на молотьбі не виконують. Особливо погано по колгоспах: „Прогрес“, „Перелом“, „Іскра“. Тут не дбають про якість молотьби. В артілі „Прогрес“ коло молотарки стоїть зіпсована вага, що неправильно показує вагу намолоченого хліба. Ріжниця на кожному сотнарі 2—3 кільограми. Наслідком таких незадовільних темпів молотьби в районі по богатьох колгоспах не все намолочене збіжа лежить в коморах. Ось у артілі ім. Шевченка намолотили 712 сотнар., а здали державі тільки 150“.

Із місцевости Пятихатки наспіли такі вісти:

У пятихатському районі куркульня та її агентура, протиснувшись до колгоспів, безкарно розбазарює хліб. Розбазарювання — наслідок перекручування директив партії й уряду про авансування натурою. По окремих колгоспах „авансом“ видали понад 40 проц. намолоченого хліба! Чимало збіжа розбазарено по колгоспах зеленської сільради. Управа артілі „Радянський Селянин“ додержує такої „політики“: „задоволимо потреби членів артілі, а решту хліба здаватимемо державі“. У цій артілі в першу чергу наділили себе члени управи — взяли по 15—20 пудів!“

Райхстаґ — 12. вересня.

БЕРЛІН, 6. 9. ПАТ. Пленарне засідання райхстагу скличуть на 12. вересня. През. Гінденбург вернеться до Берліна в суботу. Тогож дня прийме на авдієнції президію райхстаґу. На денному порядку плен. засідання буде програмова заява уряду.

—o—

Перемиської Дієцезії, дещо з того наводить і о. Ю. Яворович у згаданім уже Шематизмі з 1879 року. Там-же помістив він (стор. 69) цікаву записку, найдену у книзі вінчаних церкви в Поповичах (доч. парохії Ходновичі в сусідньому перемиському деканаті), характеристичну тим, як наше населення боронилося перед заливом латинізації. А саме батьки українці, віддаючи свою доньку за латинника, вимогли на ньому в тій записці, підписаній обома заінтересованими сторонами і свідками, щоби діти з того подружа виховувалися „у вірі руській“. На випадок, якби жених не дотримав слова, земля, що її батьки дали у віні доньці, мала бути передана для церкви в Поповичах. А при кінці тої записки (нап. 1799 р. в польській мові) дідо молодої так забезпечував своє потомство перед латинізацією: „Я 100-літні старець і дідо, за зломання того зобовязання („пшидеклярованя“) проклинаю, аби кара Божа впала на нього і його діти, аби щезли так, як сніг щезає на весну“. Одначе таких батьків було мабуть небагато і тому насильна латинізація в злуці з чимраз частішими мішаними подружами і переходами на лат. обряд змінила за кілька століть обличе Ланьцутщини. Переворськ і Ряшівщини з українського на польське*).

(Продовження буде.)

*) Про те, як ішла латинізація в сусідньому динівському деканаті, який в цьому відношенні подібний до ланьцутського, інформує брошура о. Романа Прислопського: „Примѣръ латинизаторской тактики на рубежахъ Галицкой Руси“ (Перемишль, 1902). Автор наводить м. ін. цілу низку місцевостей над Сяном які вже в новіших часах, а саме в другій половині XIX. століття, перетягнено при помочі всяких штучок і заходів на лат. обряд. — Подібно ланьцутського і динівського деканату представляються справи в деканаті вовкинянському, а частинно й сяніцькому

Новий польський карний закон.

V. Додаткові кари.

В арт. 44. вичисляє карний кодекс таксативно отсі додаткові кари: а) втрата публичних прав; б) втрата громадянськ. почесних прав; в) втрата права виконувати свій фах; г) втрата батьківських і опікунчих прав; е) конфіската маєткових предметів і знаряддя; є) оголошення присуду в часописах.

Втрата публичних прав обіймає: втрату пасивного і активного права вибору до всіх законодатних, самоуправних тіл та до інших інституцій публичного права, участи у вимірі справедливости, втрату урядів і публичних становищ та спромоги їх осягнути (арт. 45).

Втрата громадянських почесних прав обіймає втрату почесних титулів, ордерів і відзначень та спромоги їх осягнути (арт. 46).

Суд присуджує втрату публичних і громадянських почесних прав на випадок засуду: а) на кару смерти або досмертної вязниці; б) на кару вязниці за злочин державної зради або злочини проти зовнішніх інтересів держави і міжнародніх відношень, в) на кару вязниці за інші злочини, яких спонукою є жадоба користи (арт. 47. § 1). У всіх тих випадках — присуд про втрату публичних і громадянських почесних прав є обовязковий.

Суд може видати присуд про втрату публичних і т. д. прав у випадку засуду на вязницю за кожне інше переступство, зроблене із жадоби користи або з інших низьких мотивів (арт. 47, § 2). Тут знов втрата названих прав є факультативна („суд може“).

Суд рішає про **втрату права виконування професії** (втрата обовязкова) у випадках згаданих в арт. 47, § 1, коли стверджує: а) зловживання своєю професією, б) виявленої при переступстві грізної для суспільности здатности спричинника виконувати свій фах (арт. 48, § 1).

Про зловживання своїм фахом кажемо, коли шлюсар доробляє ключ, яким слуга-злодій отвирає бюрко свого хлібодавця. Про здатність до виконування професії тоді, коли лікар-оператор перевів операцію так невдатно, що дальше виконування ним операцій може бути звязане з небезпекою для його пацієнтів; отже суд засуджуючи такого лікаря-оператора за переступство проти життя і здоровля може додатково позбавити його виконувати свою професію.

На випадок засуду за переступство проти нелітного нижче літ 17, або у співучасті з таким нелітнім, може суд рішити про **втрату батьківських і опікунчих прав** (арт. 49). Прим. фізичне або моральне знущання майстра над нелітнім його учеником (провина з арт. 246) або доконана разом із ним крадіж може потягнути за собою не лише втрату опікунчої влади, якщо майстер є опікуном того нелітнього ученика, але навіть утрату батьківських прав того майстра над його власними дітьми.

Суд може видати присуд про **конфіскату предметів**, що походять з переступства безпосередньо (нпр. вкрадених річей) або посередньо (нпр. грошей придбаних із продажі вкрадених річей), як і знаряддя, якого уживали при вчинку (прим. знаряддя взлому) або були призначені (прим. відливів протидержавних відозв) (арт 50, § 1).

Суд може доручити **оголошення присуду в часописах** на кошт засудж., якщо переступство доконане друком (арт. 51, § 1). Спосіб оголошення означує сам суд (арт. 51, § 2). Крім цього факультативного оголошення присуду знає закон обовязкове оголошення присуду в часописах за зневагу з арт. 255, § 1 (посуджування іншої особи чи інституції хоча вони не мають правної особовости, як (ріжні комітети, спортові кружки) про такі вчинки, які можуть їх понизити в публичній опінії або наразити на втрату довіря потрібного для даного становища, професії або роду діяльности) наскільки обвинувач поставить такий внесок (арт. 255, § 3).

Втрата прав наступає з хвилиною правосильности присуду (арт. 52, § 1). При карі смерти, досмертної вязниці суд рішає втрату прав на завсіди (арт. 52, § 2). В інших випадках суд рішає про втрату прав на час від 2 до 10 літ. До того речинця не вчислюється часу, що минув від правосильности присуду до відсидження основної кари, її дарування, або передавнення, а у випадках від звільнення зі забезпечуючого заведення. Після того речинця засуджений автоматично набуває виборчі права, права участь у вимірі справедливости, батьківські і опікунчі права, право виконування професії та спромогу інших утрачених прав (урядів і публичних становищ, почесних і наукових титулів, ордерів тощо) (арт. 52, § 3).

Суд може привернути засудженому виборчі права і т. д. (як вище) та спромогу до інших втрачених прав після якогось часу, коли обвинувачений вів бездоганне життя (арт. 53, § 1). Є це т. зв. судова регабілітація, внаслідок дотичної просьби засудженого. Вона ріжниться від т. зв. законної регабілітації, що приходить в якийсь час сама собою.

Д-р О. Надрага.

Злучені Держави і Радянщина

Ще в часі мирової конференції поставив був делегат СРСР Радек пропозицію визнати де юре СРСР. Але тоді цієї пропозиції не брали під увагу. Вона стала актуальною щойно тепер, коли положення на Далекому Сході починає ставати дуже серіозним. Гострий виступ держ. секретаря Стімсона проти Японії дав Радянщині надію на зближення до Злучених Держав. У часі розмов, які велися в Женеві, американські делегати дали Радкові до пізнання, що Злучені Держави готові визнати Радянщину, коли вона зліквідує Комуністичний Інтернаціонал. Справа давних російських довгів грає для Злуч. Держав малу ролю і не є перешкодою до визнання. У відповідь на домагання Злуч. Держав большевики заявили, що вони можуть припинити комуністичну пропаганду в Злучених Державах, але не можуть відречися Комуністичного Інтернаціоналу, бо він для них є тим, чим для през. Гувера республиканська партія. Радек запропонував, щоби Злучені Держави вислали окрему комісію до СРСР в інформаційних цілях. Справа визнання СРСР мусілаб в Америці пройти передовсім через сенатську закордонну комісію, головою якої є сенатор Бораг. *(У. К.)*

—o—

Осінні торги в Ляйпціґу 1932.

(УП) В кінці мин. місяця відбулись в Ляйпціґу традиційні осінні торги, як і щороку, без огляду на тяжку крізу та занепаду німецького господарства. Сам початок торгів стояв під впливом промови канцлера Папена, в якій подав ширшому загалові до відома всі заходи уряду, щоб зменшити крізу.

Торги відбулись у зменшому обсязі. У порівнанні з мин. роком число виставців зменшилось на 18 проц., хоч загально безробіття в той час побільшилось на 27 проц. Всежтаки виставляло більш як 5000 фірм, з чого 450 чужинних. Місто святочно прибране, хоч назагал рух не дуже то великий. Мало людей приїхало оглядати виставу, зате було чимало покупців, що шукали за дешевим і новим товаром. Загально кажуть, що пороблено досить добрі інтереси, хоча є труднощі з вивозом та ввозом валюти зпоза кордону. Точні дані про загальний оборот появляться пізніше і дадуть змогу пізнати, чи торг ще нині рентується, чи ні.

Разом з торгами влаштовано в Ляйпціґу також і сільсько-господарську виставу. Все це відбувається разом, саме тому, що Німеччина є країною переіндустріялізованою з занедбаним до деякої міри сільським господарством. Сільське господарство Німеччини переживає велику крізу, а разом з ним і промисл, бо коли селянин не має грошей, то нічого не купує, а тимсамим і інші галузи німецького господарства не мають грошей.

На увагу заслуговують: вистава меблів, плякат, реклями. Звичайно для інтересентів мають теж інші вистави значіння. Майже в кожному павільоні можна побачити щось нового. Багато вільних кіосків.

У всіх балачках та промовах слідно було тенденцію відтяжити німецьке господарство від ріжних надмірних тягарів, а зокрема від ріжних тариф і законних обмежень. Сьогодні в Німеччині такий стан, що держава підпомагає всім великим підприємствам з державних фондів, а на малі не звертає уваги. Малі підприємства банкротують сотнями і викидають на бруk велику скількість робітників.

Треба подивляти відвагу управи торгів, що вона в такий тяжкий час відважилась знову їх організувати. Покупна сила німецького громадянства дуже мала і треба було рахуватись з великими втратами.

М. С.

Конґрес ОУН перед судом.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Іван Кедрин-Рудницький, член редакції „Діла", літ 36, замешкалий тепер у Львові, заприсяжений зізнав, що був у Відні в січні 1929. Знав, що саме тоді відбувався десь у Відні конґрес і сам був цікавий бути на ньому. Його справді запросили на одну нараду. Чи та нарада відбувалася в рямцях конґресу, чи радше була імпровізована, цього свідок не знав. Був присутній лише на тій одній нараді, тому про сам конґрес і членів конґресу говорити не може.

Предс. Яґодзінський: Чи полк. Коновальця, Сціборського, Андрієвського ви там бачили?

Св. Кедрин: Полк. Коновальця знаю, але чи був на цій нараді не пригадую собі. Сціборського взагалі не знаю. Зате інж. Андрієвського знаю і він був на нараді.

Предс. Яґодзінський: А обвинувачених бачили ви на конґресі?

Св. І. Кедрин: Усіх обвинувачених не знаю особисто. Знаю обв. З. Пеленського, Олеся Бабія, Е. Зибликевича і д-ра Васіяна. З них лише обв. З. Пеленського бачив на цій нараді. Зате обв. Олеся Бабія а також обв. З. Пеленського я стрічав лише у місті у Відні, а обв. Бабій нарікав тоді, що є хворий. Знову обв. Е. Зибликевича взагалі не бачив ні на нараді ні в місті.

На ту нараду свідка запросили мабуть тому, щоби почути його особисту думку, як співробітника „Розбудови Нації" і неофіціяльну опінію відповідальних політичних краєвих кол, тому, що свідок був тоді членом Центрального Комітету УНДО і пресовим референтом Української Парляментарної Репрезентації. Свідок стояв на становищі, що нема потреби творити якусь нову ідеольоґічну орґанізацію, бо ту саму ролю може виконати неорґанізована група, що гуртувалась би біля якогось ідеольоґічного журналу нпр. „Розбудова Нації". Щодо творення нової політичної орґанізації, то свідок уважав, що в Галичині вже достаточно зріжничковане партійно-політичне життя. Інші члени тої наради з цим поглядом свідка не погоджувалися і мабуть тому більше вже свідка на ніякі наради не запрошено. Однак річ ішла взагалі про потребу чи зайвість творення орґанізації чисто ідеольоґічного характеру. Щодо ідеольоґічного журналу, то потребу такого журналу відчували і відчувають ще й нині всі відповідальні діячі в краю і за кордоном. А тому, що ще перед конґресом почав виходити такий ідеольоґічний журнал у Празі п. н. „Розбудова Нації", то свідок спершу згодився співпрацювати в ньому і ще в 1928 р. помістив статтю п. н. „Опльовування революції", в якій гостро осуджував становище гетьманських кругів з табору б. гетьмана Скоропадського, супроти періоду української революції з часів Центральної Ради і Директорії.

Прокуратор: Чи свідка вислали на конґрес леґальні орґанізації з краю?

Свідок: До Відня виїхав я на Різдвяні Свята у характері приватнім, використовуючи відпустку; маю там близьку рідню і численних знайомих з часів своїх тамошніх університетських студій. Я мешкав тоді постійно у Варшаві і дістав журналістичний пашпорт, який теж використав для відпочинкової подорожі.

Тут прокуратор цілою низкою запитів старається виказати, що ідеольоґічну роботу виконують свобідно істнуючі українські політичні партії, а українські часописи в краю поміщують теж ідеольоґічні статті. Свідок стверджує, що всетаки практична робота політичних партій не дозволяє їм звертати у достаточній мірі увагу на проблеми теоретично-політичного характеру, а брак спеціяльних теоретичних журналів у краю все ще наносить велику шкоду українській політичній думці.

Обор. д-р Старосольський: Чи нова орґанізація мала бути така, як істнуючі політичні партії?

Свідок: На нараді велася дискусія лише про ідеольоґічні цілі.

Предс.: Чи говорилося про УВО на нараді?

Свідок: Ні! Не можна говорити про підпільну орґанізацію в присутності людей, які до неї не належать, чи належати не хочуть. Прецінь крім мене там ще могли бути й інші такі запрошені особи.

Прок.: Чи істнувала в краю леґальна орґанізація української молоді?

Свідок: На превеликий жаль, молодь не має повної змоги належати до власних леґальних орґанізацій. Ось нпр. вже кілька років минає від внесення статутів Української Студентської Громади, а проте влада їх не затверджує.

Прок.: Чи молодь може належати до політичних партій?

Свідок: Якщо хто зголоситься, а провід партії зголошення прийме, то — очевидно — може належати.

Прок.: Хто був більше заступлений на тій нараді, чи молодь з краю, чи з еміґрації, яка вже перейнялася еміґраційним духом?

Свідок: Маю враження, що молодь з еміґрації. Але нпр. я теж студіював свого часу на еміґрації.

Обор. д-р Старосольський: Чи є ріжниця між думанням молодого покоління і старшого?

Свідок: У нас ця ріжниця особливо велика, підсилювана вона ще спеціяльними умовинами, незнаними в інших народах і громадянствах. Так нпр. величезну ролю грає соціяльний момент, який не може не впливати на формування і психіки і світогляду молодого покоління. Поминаючи вже ту аномалію, що молодь не має своїх рідних шкіл, можности фізичного виховання і т. д., то вона живе все з маревом безробіття перед очима. Наші студенти, а навіть старші ґімназисти, мусять думати про те, що по скінченні шкіл і отриманні диплъому опиняться без варстату праці. Крім того психіка і методи праці людей передвоєнних і б. військових та повоєнної молоді мусять бути інші. Тому й ніхто з поважних українських політиків не дивується, що між молоддю панує стихійний гін творити власні орґанізації і що вони відносяться зі специфічним недовір'ям до політичних партій, яким обставини диктують ще ріжну тактику.

Обор. д-р Старосольський просить свідка вияснити ширше це підложа, однак *прокуратор* і *предсідник* противляться цьому тому, що свідок не покликаний у характері знавця.

Далі на питання обор. *д-ра С. Шухевича* свідок вияснює, що у програмах усіх істнуючих леґальних українських партій зазначено соборну незалежну українську державу, як остаточну ціль.

Кілька дальших питань *обор. д-ра Шухевича* — предсідник відхилює.

Опісля на питання *обор. д-ра В. Старосольського* свідок вияснює, що на конґресі були представники з Великої України, Кубані, Буковини і від українських еміґрантів з Америки. Свідок пригадує собі зокрема, що довідавшись про приїзд кубанського делеґата шукав за ним, бо знав кількох кубанських провідників ще з Києва і свого побуту на еміґрації і сподівався стрінути знайомого.

Обор. д-р С. Старосольський: Чи на такій нараді представників з усіх земель України можна було говорити про конкретні цілі?

Свідок стверджує катеґорично ще раз, що на тій нараді казалося виключно про ідеольоґічні напрямні і про теоретично-політичні проблеми. Саме тому, що свідок бачив тоді, що учасники наради не здають собі справи з конкретних цілей будучої орґанізації і під цим оглядом мали дуже хаотичне поняття — свідок був проти її формального засновування.

Знову на питання обор. *д-ра Л. Ганкевича* свідок вияснює, що точка тяготіння української політики не находиться у Галичині, лише давно вже перейшла на Велику Україну (Наддніпрянщину), а всі національні партії засадничо ставляться однаково супроти Польщі, що і Росії. Серед українців істнує все ще проблема „Польща чи Росія", подібно як серед поляків „Німеччина чи Росія". Тому конґрес у Відні, як людей з всеукраїнською ідеольоґією, не міг звертатися лише спеціяльно проти Польщі.

Кілька дальших питань *д-ра Ганкевича* в загально-політичних справах предсідник не допускає. Тоді *др Ганкевич* просить свідка, як співредактора „Діла", подати характеристику *обв. Бабія*, який у „Ділі" співпрацював зі свідком двома наворотами, — в 1922-3 році і потім в потім в 1929-31 рр.

Свідок: Не знаю, чи ця характеристика сподобається так тов. Бабієві, як п. прокураторові Ліпшові. П. прокуратор Ліпш схарактеризував обвинуваченого, який нібито „відомий є як письменник і публіцист зі скрайньо націоналістичним і яскраво протипольським забарвленням". П. прокуратор Ліпш видно не дуже добре визнається в українській літературі й публіцистиці, бо Олеся Бабія ніхто не знав ані як публіциста, ані як письменника, лише виключно як поета і то поета ліричного. Його політичними поглядами ніхто не цікавиться. Він видав 2 збірки поезій-еротик і в них віршах він найкращий. Політики не любив, а навіть не любив щоденної редакційної праці у політичному щоденнику і вважав її лише як засіб прожитку.

Предсідник: Чи, як хто пише „Гуцульський Курінь" є прихильником поляків? (В акті обвинувачення проти обв. Бабія зацитовано деякі протипольські звороти, які стали найбільшим „моральним" тараном проти обвинуваченого. — *Прим. Ред.*).

Свідок: Особливим прихильником поляків безумовно не є, але з погляду літературної критики треба признати, що „Гуц. Курінь" написаний з талантом і то найталановитші саме місця суто-ліричні. Там, де Бабій пускається на політику — в тих місцях є дуже слабий (загальна веселість на салі й лавках присяглих суддів).

Кілька чергових питань *обор. д-ра Ганкевича* про течії і політичні можливости після травневого перевороту, про порівнання українських націоналістів з польськими, чеськими й німецькими і т. п. — предсідник не допускає.

Обор. д-р Ганкевич: Чи ви знаєте резолюції конґресу?

Св. Знаю, я їх читав у „Розбудові Нації".

Прокуратор: Чи виходить ще журнал „Розбудова Нації" у Празі і чи істнує ОУН?

Св.: Так.

Посол д-р Біляк: Звідкіля ви довідалися про конґрес у Відні перед ним і після нього?

Св.: З журналу „Розбудова Нації", який перед конґресом і по конґресі мав дебіт у Польщі і тому приходив леґально до Польщі.

На питання *обор. д-ра О. Назарука* про ОУН свідок відповідає, що все ще не вірить, щоби ОУН і УВО злилися в одну орґанізацію, бо тоді не треба було робити в 1929 році стільки шуму з конґресом, не треба було самого конґресу і на конґрес не булиб запрошували людей, які з терористичним рухом не мають нічого спільного.

Присяглий суддя Зброжек: Чи програми українських політичних партій, в яких говориться про самостійність України польський уряд затвердив і чому? А якщо так, то коштом яких держав мала би повстати українська держава?

Предс.: Не допускаю цього питання. Це запит до уряду, а не до свідка, а в тонкости міжнародньої політики не будемо тут вдаватися. (На салі веселість, предсідник грозить опорожнити салю).

Обор. д-р Л. Ганкевич: Чи обв. Бабій говорив про політику в редакції?

Свідок: Так, але політикою цікавився як культурна людина, а не як політичний діяч і до ніякої політичної орґанізації не належав.

Обор. д-р Л. Ганкевич: Чи не пригадуєте собі досадної відповіди, яку дали ви Бабієві підчас одної з розправ з обвинуваченим на тему участи в політиці?

Свідок: Памятаю, що на заяву О. Бабія в іншій розмові, що він політикою займатися не буде, я сказав: „Слава Богу, бо на тому певне виграє політика".

Як ми вже вчора зазначили, переслухання свідка ред. І. Кедрина тривало рівно дві години і виповнило (після кількахвилинного переслухання поліц. аґента Радоня) цілу пополудневу розправу. Після того переслухання перервано розправу до слідуючого дня ранку.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

На початку другого дня розправи, у вівторок вранці, відчитано зізнання б. радника воєвідства у Львові, *Івахова,* якого покликано на розправу в характері свідка і знавця, та який особисто не явився. З тих зізнань виходить, що Івахів дістав негайно після віденського конґресу детальні відомости, хто був на конґресі, хто виїхав з краю і хто займався висилкою краєвих делеґатів. Тут Івахів називає цілий ряд назвищ, як Богдана Кравціва (в той час арештованого), пок. Степана Охримовича, Івана Рудницького (канд. адв.), Ленкавського і ін. та кожному визначує якусь ролю у тодішній УВО. Потім дає широкі інформації, зібрані таким самим „конфіденціональним" шляхом, про кожного обвинуваченого зокрема.

Обвинувачені зрезиґнували з якихнебудь заяв у звязку зі зізнаннями Івахова.

Зізнання Івахова були по суті цілим обемистим еляборатом, який відчитували 2 години. Після перерви до самого полудня читали ріжні статті з „Розбудови Нації" й „Національної Думки", одну частину „Гуцульського Куріня", всякі летючки і т. д. При відчитуванні статті Ю. Васіяна з „Розбудови Нації" п. н. „Ідеольоґічні основи українського націоналізму" прокуратор бажає собі перекладення суттєвих уступів на польську мову, на що обор. д-р В. Старосольський зауважує, що це не легка справа, бо наприклад, він сам цього не зумів би. Прокуратор частинно з цим погоджується, а серед відчитування статті дійшло до загальної веселости —

трибунал, прокуратор і оборонці є в клопоті, будучи безрадними перед специфічно важким стилем автора. Доводить це навіть до малої перепалки між прокуратором, який жадає, щоби читано голосніше, і предсідником, який бере в оборону протоколянта.

ВНЕСКИ ОБОРОНИ.

Обор. д-р В. Старосольський вносить ствердити на підставі матеріялів, які готов предложити триб., що *обв. д-р Вассіян* займався основними фільософічними студіями в часі, який по... його арештування, а *обв. Ленкавський* перед тим студіював антропольогію. Характер тої праці був діяметрально ріжний від конспіративної роботи.

Обор. д-р Л. Ганкевич ставить внесок на покликання як свідків *д-ра М. Рудницького* і *д-ра ... Німчука*, співредакторів „Діла", *ред. Шаяна* з „Нового Часу", *ред. Ю. Шкрумеляка* з „Народньої Справи" і *д-ра Гнатишака* з „Мети", на обставину, що характер літературної праці і ... О. Бабія є зовсім інший, як той, що ... подає акт обвинувачення. Обор. вносить ... ствердити на підставі представлених книжок і збірок поезій О. Бабія та його свідоцтв, що та сама людина не могла в той самий час, поруч з такою інтенсивною наукою і літературною працею займатися ще конспіративно-революційною роботою.

Обор. д-р Назарук вносить ствердити, що обв. Зибликевич вже 1. лютого 1929 року був у Перемишлі і тому не міг брати участи у вирішуванні якихнебудь резолюцій чи в якихось виборах конгресу. Вносить покликати на свідка *о. Голинського* з Перемишля на доказ, що зміна поглядів обв. Зибликевича переводилась поволи, ... роками, і цілком щиро. Дальше, що обв. Зибликевич виїхав до Відня в цілях видавничих, в порозумінні з видавництвом св. Войтіха у Познані. Вносить на покликання на свідка *проф. ...ського* у Перемишлі, що обв. Зибликевич працював в редакції „Українського Голосу" тоді, коли ця газета була ведена в клерикально-консервативнім дусі.

Обор. д-р С. Біляк ставить внесення, щоби ствердити зі „Збірника Хліборобської України", що д-р В. Кучабський є монархістом-консерватистом і тому не міг посередничати поміж З. Пеленським і Е. Коновальцем, як це твердить Івахів.

Обор. д-р С. Шухевич вносить на ствердження з ілексу обв. Бойдуника, що в червні 1929 був у Празі і щойно в березні 1930 р., на домагання свого брата приїхав до Долини, щоби урегулювати маткові справи. Далі оборонець просить ствердити, на основі актів, зареквірованих у станиславівськім воєвідстві, що Бойдуник приїхав до краю на основі польського консулярного пашпорту з приміткою, що найдалі до року поверне до Чехословаччини. З тих то актів виявиться, що Івахів помилявся, бо консуль не видав би пашпорту політично підозрілому.

Прокуратор великій більшості тих внесків противиться.

Для вирішення усіх цих внесків перервано розправу до 5. год. попол.

ВНЕСКИ ОБОРОНИ ВІДКИНЕНІ.

По двогодинній нараді трибунал відкинув усі внески оборони. Після того відчитано ще листівку, яку обв. О. Бабій писав з Відня з конгресу та його статті п. н. „Ідеольогічні основи західно-української літератури" з „Літературно-Наукового Вістника", в яких обвинувачений критикує гостро марксизм в українській літературі. Вкінці відчитано зізнання свідка проф. Дмитра Ґреголинського, який продав „Український Голос" обв. Пеленському.

Опісля обор. посол д-р *С. Біляк* ставить внесок, аби трибунал уморив карне поступовання проти обв. З. Пеленського тому, що обвинувачений вже покараний за цей злочин, який закидає йому тепер акт обвинувачення. Знову обор. д-р *О. Назарук* піддержує свій внесок аби покликати о. Голинського як свідка на обставину, що обв. Зибликевич змінив своє становище до націоналістів ще перед конґресом.

Прокуратор противиться внескам оборонців. Тому відчитано акт обвинувачення проти обв. З. Пеленського з процесу проти Б. Кравціва і тов. (т. зв. бобрецького) та правосильний присуд, яким засуджено підсудного З. Пеленського на 3 роки тяжкої тюрми за приналежність до ОУН.

Прокуратор піддержує далі акт обвинувачення проти обв. Пеленського, а трибунал по нараді прихилився до внесення прокуратора і не уморив поступовання проти обв. Пеленського та відкинув внесок обор. д-ра О. Назарука.

На тому замкнено доказове поступовання і відчитано питання суддям присяглим щодо вини підсудних.

По нараді оборонців домагається обор. д-р В. Старосольський після інтерпретації постанов нового карного закону про головну зраду зміни поставлених питань щодо вини підсудних у тому напрямі, що підсудні щонайбільше підготовляли головну зраду, але не доконали головної зради. Саме акт обвинувачення закидає підсудним, що вони лише підготовляли злочин головної зради. Прокуратор противиться зміні питань і домагається затвердження їх у первісній редакції трибуналу.

В год. 10.15 веч. розправу перервано.

—o—

Схопили диплъоматів.

Посол Злучених Держав у Тегерані повідомив свій уряд, що ватага перських опришків схопила леґаційного секретаря американського посольства і двох консулів, як вони виїхали автом на прогульку з Баґдаду до Тегерану. Перському військовому відділові вдалося відбити опришкам тих диплъоматів.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

РЕКОНСТРУКЦІЯ УРЯДУ НЕ СКІНЧЕНА.

У польських політичних колах кажуть, що реконструкція уряду ще не скінчена. За якийсь час Ян Пілсудський одержить теку м-ства справедливости після мін. Міхаловського, який буде гіпотечним писарем. Міхаловський переведе персональні зміни в судівництві, а потім щойно прийде Ян Пілсудський. Кажуть теж, що бувш. міністра Матушевського покличуть на становище віцепрем'єра, яке то становище досі займав новоіменований міністр скарбу Завадзький. Є теж чутки, що уступить міністр вн. справ Перацький з причини непорозумінь між ним і членами уряду. Має теж, мовляв, уступити мін. Губіцький.

КИНУЛИ ГРАНАТУ НА „КУЛКО РОЛЬНІЧЕ".

БЕРЕЖАНИ, 6. 9. ПАТ. До крамниці Кулка Рольнічого в Курянах кинув хтось артилерійську гранату. Ґраната вибухла та знищила уладження. Як підозрілого поліція арештувала 18-літн. Гр. Семегена.

ЧОГО ПРИЇХАВ АМЕР. ШЕФ ШТАБУ.

БЕРЛІН, 6. 9. ПАТ. Німецька преса твердить, що гостина ам. шефа штабу ген. Мек Артюра й сен. Ріда, міродатних у роззброєній справі, має значіння для німецьких збройних домагань і на дальший хід роззбройної конференції в Женеві. Дуже характеристичним, пише „Фос. Цтг." є приїзд ген. Мек Артюра на маневри до Польщі. Можливо, що Америка хоче, щоб сх. Европа виступила з власною ініціятивою на роззбройній конференції.

—o—

Дужання.

У вівторок Дозе в 14 хв. кинув Прохаску на обі лопатки, Валюшевський в 11 хв. поборов Вілінґа, Штекер у 21 хв. Колефа. Каван кинув так Кравзера, що той випав із грища й ушкодив собі два ребра.

У середу борються: Штекер — Каван, Торнов — Прохаска (вільно-амер. боротьба), Д'Олівера — Колеф, Кравзер — Вілінг (рішаюча), Валюшевський — Дозе (рішаюча).

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ВЕРЕСНЯ 1932.

В. МАКОВСЬКИЙ. 3)

ШВЕДИ.

Лист до пані Л. за прогульку з Трускавця до Урича.

Борислава, столиці нафтового, підземного царства, цієї „діри" европейської слави описувати Вам не стану. Всі Немирови, Заболотови, Оберлеви куди-куди здистансували Борислав. Це найпогатіша і найплюгавіша галицька місцина.

Запалі, обтіпані, обдерті, туго жидовою натовпені домики, з подірявленими дахами тулять-ся до себе по обох боках вибоїстої, кілька кільометрів довгої вулиці. У новішій добі здвигнули кілька будівель великоміського типу; замітні теж реґуляційні заходи. Борислав, щойно в ночі з дальшої перспективи — коли ціле узгіря залите морем електричних світил — робить захоплююче враження.

Тустановичі, що після завзятої і невдалої самооборони втратили самостійність у хосен „великого" Борислава, щойно скидають сільську шкіру і наслідують Борислав, з яким тепер лучаться в одно.

Мразниця ще теж носиться по давньому, по сільському; але вже й тут мода щораз коротша. Вплавають наше мужицтво щораз вище.

Коли ми минали Мразницю, дощ схаменувся; а коли доїздили до „Міністра Квятковського", ... розполошених вітром хмар зиркнуло всміхнене сонце, обливаючи снопом проміння новий великий шиб, поставлений тут с-кою „Піонір-ом" і названий „Міністр Квятковський". Цей пробний шиб для глибоких верчень засували тут на вимоги „Чужового ділу" поза залюдненими оселями ..., по добувалися із нутра гарячої почвы вода.

На глибині 1.700 метрів, бухнули тут дня 17. грудня 1931 року земні ґази з такою стихійною силою, що — казав наш провідник — „мало що не висадили у воздух цілого..."

„Цілого — чого?"

„Ні, нічого не висадили; але садять ще досі" не спацифіковані. Цікавими, новітніми приладами, які наш провідник обяснював, — їх зловили ... відси вони йдуть до ґазолиґні в Бориславі, де з них фабрикують стеарину і бензоліну.

Провідник сипав як з рукава — метрами, кубіками, тисячами, міліонами, вагонами, але всі ті жахливі числа сполокав, на щастя, з моєї голови дощ, перед котрим ми мусіли покинути гостину в „Міністра Квятквоського" і втікати під автокарову буду.

Моя „зелена" сусідка за той час вспокоїлася, а навіть до мене мило зиркала, звертаючись увесь час з якимись запитами. Але що жінки це мало коли роблять безінтересовно, тому й вона, бажаючи використати мою слабину до жіноцтва, що бе мені з очей, заскочила мене ніжним проханням, чи я не зволив би на решту дороги помінятися за місця з її „кузином" з третього рядку, якому вона має щось вельми важне сказати! Не була це для мене гідна заміна ні місць, ні роль... Але дарма: сказано — так, пропало. Я втяв бодай джентельмена і аж провідник через те на мене бісився — впустив цього її „кузина" на своє місце в першому рядку, а сам пішов на його в третьому. Зате вона засипала мене таким вогнем дяки, що я очарований її премиленьким споглядом, навіть не чув, як поломані пружини сидження стали безцеремонно добиратися до моєї ґардероби, а відтак і рідної шкіри.

Я переконався теж, що полотно даху в тім місці, де сиджу затікало. Розуміється, коли дощ падав. За „Квятковським" знову випогодилось на превелику втіху провідника, який увесь передемоклий, все до нас — теж змоклих — підсміхався. „А що, не говорив я, що дощу не буде"...

По правді, то дощу вже більше не було.

Східниця купалася в сонці, коли ми серпентиною зїздили до неї. Це велике й розлоге село, з гарною стилевою церквою, перетворюється в характеристичну нафтову оселю. Як зачакловані зпід землі, виринають поміж нашими хатами характеристичні, на зелено „помазані" домики з ріжним крамом і безлічю бахурів, самих майбутніх „Ґартенберґів"... Повітря насичене питомою нафтовим оселям вонею; попри і понад яр, схрещуються провідні рури, рови заповнені засмерною, зароплоною водою. Всюди надибуємо робітників у бориславських одностроях.

Зїхавши з гористої серпентини, скручуємо в ліс, на дорогу до Урича. Дорога жахлива а ще тепер і розмокла. Містки підскакують при переїзді, як клявіші старого фортепяну. Перед ними зарисовується стрімка гора. Провідник просить вилізти, бо дорога дуже зла. „Той кавальчик (більш за два кільометри!) мусимо перейти".

Ідемо. Щойно тепер я відкрив, що ті нагальні пружини в сидженні, досить поважно вшкодили — про мою шкіру менша, але — штани... і жалію про цю „катастрофу" провідникові.

„Нічо, нічо" — вспокоює мене. Ґеніальна з нього людина; у него все —„нічо! нічо!" Але обіцяв, що з поворотом все буде добре. Зрештою — мав рацію: „А Ви навіщо вступилися?"

Обіцяв, що у повороті буду сидіти — біля шофера, на його місці. Добрята! Можеб я був і сидів біля нього, якби лихо не хотіло, що саме в самім вже Уричі, спалилася, чи зломилася якась сакраментальна „ціпка", без якої моторі наш знаменитий мотор рішуче не міг виконувати служби. Резервової „ціпки" не було і провідник нам дуже розумно виснив неможливість возити всі запасові частини з собою: „Хіба я мусів би на даху возити ціле друге авто, якби хотів усі запасові части мати з собою". Та як вертатись? До Борислава двацять кілька, до Трускавця двацять кілька кільометрів, двацять осіб, без нього і шофера.

(Продовження буде)

Італія признала німецькі домагання збровнь.

БЕРЛІН. 6. IX. ПАТ. Німецька преса повідомляє з Риму, що італійські урядові кола признали домагання Німеччини в справі зброєнь умотивованими з правного становища. Італія вважає будучу розбройну конференцію відповідним місцем для обговорення домагань Німеччини в справі зброєння. „Форвертс“ зазначує, що італійські мiродатні кола признають, щоправда, німецькі домагання, одначе рівночасно домагаються, щоби домагання Папенового уряду розглядати в Женеві, а тимчасом Німеччина взагалі не хоче брати участи в розбройних нарадах, коли її домагань передтим не сповнять.

—o—

З українського життя в Румунії.

„Час“ знову щоденником.

Від 5. вересня ц. р. черновецький „Час“, що від кількох місяців виходив чотири рази на тиждень, появляється знову щоденно. Уможливили це передплатники тим, що стали присилати точніше передплату, допомогаючи осьтак дирекції вдержати одинокий в Румунії український щоденник.

Будова сцени в салі Нар. Дому.

Ми вже повідомляли про те, що черновецькі українці приступили недавно до будови сцени в салі Нар. Дому, яку для тієї цілі поширено через прилучення двох сусідніх кімнат. Широка збіркова акція, в якій взяли участь і українці зпоза Черновець, дозволила виділові Народнього Дому перевести цю будову розмірно легко. Але в часі будови сцени і ріжних інсталяцій показалося, що сволоки над салею струпішіли, тому виринула конечність перевести основну направу цілого будинку, що перестояв 33 роки без ніякої направки. Одночасно з тим виділ Нар. Дому рішив добудувати в салі також льожі і зробити її таким чином наскрізь модерною. У звязку з тим „Час“ закликає до посилення збіркової акції.

Поїздка українського театру до Бесарабії і Добруджі.

Український театр з Черновець виїхав на турне до Бесарабії і Добруджі з найкращим ансамблем у числі 25 осіб. Театр виступить у Хотині, Бричанах, Сикурянах, Атаках, Сороці, Більцях, Оргею, Кишиневі, Бендерах, Романівцях, Тарутині, Саратові, Акермані, Татар-Бунарі, Вилкові, Кілії, Тульчі, Констанці, Ізмаїлі, Болграді, Чатар-Лунга, Комраті, Кагулі, Львові і ін. Репертуар у цьому турне складається із пес побутових: „Вій“, „Запорожець за Дунаєм“, „Ой, не ходи Грицю“, „Ніч під Івана Купала“, „Наталка Полтавка“ і ін. Театр виїзджає з найкращою черновецькою орхестрою; проби відбувалися довший час в убікаціях Народнього Дому.

Ювилей Баварії.

БЕРЛІН. 6. IX. ПАТ. Рівночасно з берлінськими маніфестаціями штальгельму відбулося в Гор. Баварії в місцевості Айтах свято з нагоди того, що вже 500 літ минуло від часу, як повстало окреме баварське князівство під скиптром Вітельсбахів. У святі взяло участь 10.000 людей. Був і баварський кронпрінц Рупрехт і представники баварської шляхти. Кронпрінц виголосив промову, яку приняли оваціями в честь бувш. королівського роду. Промовляв і провідник баварських селян д-р Гайм. Він висловив сподівання, що небаром на баварському престолі засяде знову представник династії Віттельсбахів.

Жахливе убивство на селі.

З Микитинець, пов. Станиславів. пишуть нам:

Між двома парубками Юрком Бажаном і Дмитром Возняком, були непорозуміння на особистому тлі. В неділю, 21. серпня Дмитро при забаві несподівано бє палицею Юрка по голові до крови. Про це під читальнею довідується молодший брат Юрка Василь і схвильований перемовляється з приятелем Дмитра, Матієм Грицевим. Між ними доходить до малої бійки, таки під читальнею. Їх розборюють люди. Та Матій постановив пімститися. Він ще з вечора відгрожується між людьми: „Піде він завтра до шпиталю!“ Рано в 6-ій Василь, забувши про вчорашнє, виїхав фірою по шутер і от, як переїздив поуз хату Матія, той із двома сестрами, Донею і Паранею, нападає на нього з подвіря. Матій кидає каменем у голову. Удар влучний. Василь падає, тоді сестри Матія кидаються на нього і бють його до нестями залізними штабами.

Діється це на вулиці, серед села! В полудне родина відвезла побитого до Станиславова, до шпиталю, де лікар ствердив потрясення мозку. В четвер, 26. VIII. Василь умирає, полишивши по собі серед всіх, що його знали, щирий жаль, бо був це чесний, порядний парубок. Виявом цього був многолюдний похорон покійного в неділю 28. VIII., на який зійшлися люди не лиш із Микитинець, але й сусідніх сіл: Майалів, Угорників, Підпечар, Хриплина.

О. Ганушевський, парох Угорник і Микитинець, сказав відповідне слово. Люди були дуже зворушені ганебним убивством у селі й досі гомонять про нещасливу жертву, в додатку ще оплюгавлену по смерти в польських брукових часописах. А саме „Експрес Поранни“ з 29. 8. приніс висвану з пальця вістку про убивство, де написав, що Матвій нібито пімстився на ньому за агаьблення сестри. Це неправда. Василь, як сказано, був чесний парубок, в осени мав уже женитися з одною дівчиною і згинув єдино за те, що вступився був за брата.

Дику відплату Матія треба пояснити не лиш особистими, але й партійними порахунками.

Убивник арештований.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

НОВИНКИ

— **Найкращі і найдешевші дзвони,** образи, фани, фелони, евангелія, чаші, світло, кадило і инші церковні річи дістанете тільки в „ДОСТАВІ“, Львів, Руська 20, Перемишль, Косцюшка 5, Тернопіль, Пілсудського 6. „ДОСТАВА“ є одинокою українською кооперативою, що виробляє і продає церковні річи і тому українці повинні тільки тут купувати. 393 1—10

— **Школярі й школярки,** припильнуйте своїх батьків, щоби взуття до школи купили вам виключно в **„Кометі“, Львів, Ринок 21!**

„КОМЕТА“ Станиславів, Сапіжинська 10 x

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне (198) число „Діла“ підпало конфіскаті за цілу другу статтю включно з заголовком. Це вже 29-а конфіската нашого органу в цьому році.

— **Анальфабетизм польського радія.** В понеділок 5. ц. м. надавало радіо з Варшави церковні пісні у виконанні хору православної катедри в тому місті. Заповідач сигналізував спершу церковні пісні, а потім дві сербські, якими були: „Імами ко Господу“, „Достойно есть“ і „Свят“. А відому пісню зі Служби Божої „Єдинородний Сину“ переклав заповідач на „Первородни Сину...“ Чи не анальфабетизм?

— **Припадкова поразка Гарковенка.** Як ми вже зазначили коротко у звіті з дужань, німець Дозе поборов українського змагуна Гарковенка. Та ця невдача світового мистця-силача Гарковенка була припадкова. Дозе весь час боротьби провокував Гарковенка, аж вкінці Гарковенко втратив терпець, так що оба довгий час товклися взаїмно. Дозе схопив Гарковенка в подвійний нельсон. За якийсь час Гарковенко наблизився до линв і з усіх сил зірвав нельсон. Із розгону впав головою та вдарив чолом об деревляну барієру грища. Удар був такий сильний, що на хвилину оголомшив навіть такого витревалого чоловіка як Гарковенко. Тутже Дозе знову схопив у нельсон Гарковенка та став тягнути його до грища. Гарковенко боявся комплікацій, бо кров ударила йому до голови, тому вдарив тричі рукою об килим на знак, що піддається. Судді признали побіду Дозе.

— **Шахові змагання** за мистецтво Львова починаються 15. вересня в каварні „Севіль“. Організує їх „Ліга міжнародніх шахових розгривок м. Львова“. Зголошення в каварні „Севілі“ між год. 8—9 веч.; для нечленів вкладка 10 зол.

— **Знижка комірного на 40 проц.?** Польські часописи принесли малоправдоподібну вістку, що на одному з найближчих засідань ради міністрів розглядатимуть справу знижки комірного на 40 проц., бо настільки менше-більше зменшили платні. До президії ради міністрів виготовили подання в справі знижки комірного. Подання має міліонпятьсоттисяч підписів, зібраних у всій Польщі. Подання це вишлють рівночасно з меморіялом Союзу Комірників. Аркушів із підписами є стільки, що їх перевезуть до ради міністрів 2-кінним вантажним возом.

— **Відважна черниця.** До монастиря СС. Вірменок при вул. Скарбківській у Львові закрався крізь вікно злодій Макс. Райх. Одна з черниць не спала, а як побачила злодія, дала йому кілька разів пястуком по голові. Злодій перелякався та з I. пов. скочив на вулицю. Тут його зловив поліцай.

— **Важне для експортерів раків.** Промислово-торговельна палата у Львові просить фірми, які займаються експортом раків, а мають осідок у Сх. Галичині, щоби подали Палаті свої адреси.

— **Б. король Еспанії в Польщі.** 15. вересня буде в Кракові на Вавелі шлюб кн. Сесилії Любомірської з кн. Бурбоном Парменським. На шлюб приїде й бувш. еспанський король Альфонс.

— **Утруднення еміґрації до Полудневої Африки.** Уряд Полудново-африканської Унії видав нові іміґраційні загострення, піднісши висоту депозиту іміґранта з 100 фунт. штерлінґів на 250 ф. ш. Через цю підвишку значно утрудниться приїзд нових еміґрантів. Еміґрація до Полудново-африканської Унії напливала майже виключно з Великої Британії.

— **Дрібні вістки.** У Вашингтоні наняла 32-літня вчителька Флечер літак за останніх 25 дол., щоби нібито відвідати вуйка в Аннаполісі. З висоти 600 м. вискочила та згинула на місці, причина: нервовість із безробіття. — Американська фірма продукції алькоголю для лікарських цілей, заповіла, що в 1934 р. кожний власник 5 акцій дістане як дивіденду 24 пляшки 15-літн. „віски“, коли до того часу скасують прогібіцію. Фірма має тепер на складі 700 тисяч скринь (по 25 пляшок) такої горівки. — У Постойній (Адельсберг) відкрили, після кількалітніх розшуків, у підземній печері бічний величезний коридор. У ньому є озеро на півтора км. і склепіння на 100 м. високі. — Цивільний літак, кермований інж. Пессі, після відлету з майдану в Чінісельо (біля Міляну) впав на вулицю перед трамваєм. Трамвай ударив у літак із усієї сили. Летун і два подорожні трамваю ранені. — Французький письменник Поль Бурже святкував 80-ті роковини своїх уродин.

— **Австрійський скандал.** У Ґрацу та Відні заарештували кільканацять осіб, що зорганізували потайну медичну клініку, де робили людей безплодними. Між пацієнтами були чоловіки та жіноцтво. Операція коштувала дуже дешево — 90 шилінґів. Операторами були студенти медицини і звичайні лаіки між іншими один болгарин і як кажуть, один поляк. Один румунський лікар Барсон-Брасов, замішаний у цю справу, з остраху перед судом отруївся морфіною. Обраховують, що операції піддалось більш як 1000 осіб; деякі часописи подають багато більше число, навіть 6000 осіб. Серед арештованих є відомий віденський робітник пера анархіст Рамус.

— **Меґальоманія.** У Римі вибудують памятник Муссоліневі на 17 м. висоти. Буде це найбільший мармуровий бльок у світі. Памятник стоятиме при вході до „Форум Муссоліні“. Муссоліні, очевидячки, проти цього не протестує.

— **Новий римський університет.** У 1935 р. Рим матиме новий університет, чи пак: перенесеться до свого давнього осідку, заснованого ще в 1303 р. папою Боніфацієм VIII. На цьому місці вже почали будувати нову велику установу; є це на дорозі до Тіволі за Римом. Всі будівлі коштуватимуть 35 міл. зол., з того тільки 7 міл. дасть державний скарб, а решти ріжні місцеві установи. Річну субвенцію університету обрахували на 2 і пів міл. зол. Вписове річне буде 500 зол. Нині Рим має приблизно 9000 студентів, з яких 3000 працює науково, скінчивши всі іспити. Студенток мінімальна скількість — усього 6 і пів проц., хоча в університеті є вже жінки-лекторки.

— **Проти вломників.** Берлінські інжиніри придумали апарат, що не дає змоги вломникам дістатись до мешкання. Із цього апарату виходить незриме проміння, що має звязок із дзвінком. Коли тільки в хаті счиниться найменший рух від особи, яка входить, апарат дає знак дзвінком. Досі його вживають тільки для музеїв, бо він дуже дорогий.

— **Тяжкий кандидат на мужа.** Льондонський денник „Льондон Геральд“ зробив цікаву статистику. З нагоди нової подорожі наслідника англійського престола до Скандинавії він стверджує, що уельський принц іде у свати вже 86-ий раз. Цим разом пропонованою нареченою є 22-літня внучка шведського короля княжна Інґрід. На цей раз уельський принц іде в товаристві свого молодшого брата Юрія. Може цей поможе у цій важкій справі.

— **Звірі в людськім тілі.** В Марсилії на передмісті Ст. Антоан робітник Зеші, за це, що йому звернули увагу, що його діти кидають камінням на курник сусіда, ножем убив Марію Франца та Івана Матісів. — У Тонон ле Бен у Сабавдії три бандити напали на хату скромних рентієрів Перетів. Коли не найшли грошей, бо Перет зложив їх у банку, бандити стали прип-

…ити вугляи Перетам пяти та раити тіло розпа… …ними кліщами. Щойно над ранком поліція …малася про напад і арештувала двох банди… …тів. Третій утік.

— **Чи новий танок?** З бразилійською політи… …кою та кавою недобре, зате з цієї країни прий… …шов до Европи танок, над яким тепер думають …спеціялісти, чи варт його „пустити" як мод… …ний. Є це бразилійський „матчіч" і англійські …знавці ворожать йому успіх. Його знає вся Бра… …зилія і населення інших південно американ… …ських держав захоплюється його поетичним ритмом.

— **Замок Макбета.** Батько англійської княж… …ни Порської, граф Стратморський, подав до …відома пресі, що він продає історичний гля… …міський замок, що був ареною трагедії Макбе… …та. Граф не може його довше утримати, бо по… …датки за великі. За кожних сто фунтів шт. до… …ходу він платить 90 фунтів податку.

— **Останній з могікан.** Хоча Фенімор Купер …давно вже написав свою повість „Останній з Могікан", це індійське племя ще не вимерло. …Як довідуємось із американської преси, остан… …ній могіканин Маква Моипюі, живе в Мільоукі, і має 75 літ. Кілька останніх могіканок, розсія… …них по Зл. Державах. Моипюі зовсім не подіб… …ний до романтичного героя Купера. Він має …скромну урядову пенсію і помогає антропольо… …гічному інститутові в Шікаго відтворювати за… …буту мову могікан. Не курить, але не зважа… …ючи на прогібіцію, зберігає вірність „огненній …воді", яку любили його предки. Його жінка …біла, так, що його єдина донька не чистокров… …на могіканка. Він ужє засимільований і нази… …вається по американськи Вілям Дік.

— **Ринок невільників.** У Льос Анджельос при… …думали новий спосіб боротьби з кризою і безробіттям. Відчинили тут т. зв. „ринок не… …вільників", де безробітні в нужлі зголошують… …ся перед спеціяльним комісарем. Є тут і носії …і кінові статисти і машиністки. Покупні при… …глядаються кандидатам і пропонують заробі… …ток. Уряд дозволив пропонувати за годину …найменше… 2 зол., найнижчу ціну, згідно з аме… …риканськими обставинами. „Невільник" може …кожної хвилини покинути свого господаря. …Божим спасенням видається такий ринок нашим …людям!

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": **„Рік 1914".**

Польська патріотична фільма. Щоби нам не …докоряли, що не вміємо відповідно оцінити її …вартість з огляду на її сюжет, послухаймо, що …пише про неї ультранаціональне „Слово Поль… …ське": „Як про більшість, на жаль, польської про… …дукції, не сила думати про нову фільму Генри… …ка Шаро з великою ніяковістю. Знов якийнебудь …зміст у патріотичнім сосі за два сотики. До того …ще зуміли у ту каригідно-примітивну фабулу …вплести стільки нісенітниць і так її замазали, що …змилуйся Боже. Бої леґіоністів із москалями у „1914 році" нагадують лови на лиса: багато лю… …дей на конях, перегони полями і сурми. І ця філь… …ма має маркувати війну!"

КІНО КАСІНО: **„Волоцюга".**

Відомий співак Льоренс Тібет цим разом …менше співає, а більше грає. Самим своїм вигля… …дом добре він підходить на волоцюгу. Грає він …дуже свобідно, весело. Чимало гумористичних …сцен. Прегарна муринська забава зі співами та …танцями.

Із судової салі.

Перший вердикт присяглих на основі нового кодексу.

Дня 5. вересня ц. р. відбулася перед трибу… …налом суду присяглих в Тернополі карна роз… …права проти 20-літнього лякерничого челядника …з Тернополя, Йосифа Бергштофа фальзе Вайн… …гавса, обвинуваченого у злочині головної зра… …ди з § 58 б) і ц) і § 59 б) уступ 2 австр. карного …закону. Розправі проводив віцепрез. Цеґлець… …кий, вотували судді Володимир Зарицький і …Тімо, обвинувачував віцепрок. д-р Врубель, бо… …ронив пос. д-р Степан Баран.

Акт обвинувачення закинув обвинуваченому Бергштофові (по народности жидові) кому… …ністичну агітацію при помочі відозв до селян …і робітників і окремих відозв до війська з черв… …ня 1932 за підписом Центр. Комітету Комуніст. …Партії Зах. України (ЦК КПЗУ) із зазивом до …насильного повалення теперішнього державно… …го устрою в Польщі та до відірвання україн… …ських земель у Польщі в хосен Рад. України. …Такі відозви і відповідний транспарент ніс обви… …нувачений вечором 1. липня ц. р. і тоді на вули… …ці Пушкерта в Тернополі приарештував його по… …ліційний розвідчик Ян Хшан. Обвинувачений бо… …ронився тим, що пакет з відозвами знайшов на вулиці, не знав його змісту і щойно дома мав намір переконатися, що в тексті находиться

Як відомо, від 1. вересня ц. р. обовязує новий карний кодекс у Польщі і тому прокуратор на початку розправи змінив кваліфікацію зі злочину головної зради з § 58 і 59 австр. карн. закону на проступок проти публичного порядку з арт. 155 § 1 і 2 польського карного кодексу, загроженого карою до пяти літ вязниці, коли між тим кара на основі § 59 б) уступ 2 австр к. закону сягала від 10 до 20 літ тяжкої вязниці.

Лава присяглих складалася з самих селян (11 поляків і 1 українець). Присяглим поставлено одно головне питання в напрямі проступку з арт. 155 § 1 і 2 (хто в ціли розповсюднювання споряджує, переховує або перевозить письма, друки, або образи, що накликують до поповнення переступства або що заключають похвалу переступства, підлягає карі вязниці до літ 3 або арешту до літ 3, а коли вище означений вчинок дотичить злочину державної зради, підлягає карі вязниці до літ пяти).

Обор. д-р Баран поставив внесок допустити по думці арт. 416 к. п. к. евентуальне питання в напрямі проступку з арт 157 к. к., що є загрожений карою вязниці або арешту до одного року, а що відповідає давнішому § 65 австр. кар. закону. Трибунал цього питання для присяглих, поставленого оборонцем д-ром Бараном, не допустив, так що лишилося одно головне питання з арт. 155 § 1 і 2 к. к.

Після промов прокуратора й оборонця лава присяглих одинацятьма голосами потвердила головне питання і на цій основі трибунал засудив обвинуваченого на кару однорічної вязниці з почисленням слідчого арешту від 1. липня ц. р. Обвинувачений присуд приняв.

Є це мабуть перший вердикт присяглих у Польщі, виданий на основі нового карного кодексу.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Кожному по трошки.

Спершу були похвали, потім просьби, а тепер претенсії.

Похвали…

Кому вони не є приємні! Адже навіть небіщик радіє з похоронних промов, які складаються з кільограма похвал і з кілька грамів сліз. Радів і я в зарапні фейлетоністичної творчости, думаючи, що воно так і надалі буде.

Але швидко прийшли на черґу просьби.

— Будьте такі добрі, згадайте коли мою фірму в фейлетоні!…

— Прошу вас, дайте йому школу, бо то вже світ кінчиться…

— В імені цілої громади просимо вас напятнувати це в ваших „Відгуках"…

Я робив що міг і наробив собі ворогів, а не зробив маєтку, хоч неодин підозріває, що я мав з цього немалі доходи.

Після просьб прийшли претенсії.

— Пиши тільки ловецькі фейлетони. Знамениті, найліпші з усього, що пишеш.

— З ваших фейлетонів найкращі настроєві. Ви повинні писати тільки такі.

— Не терплю тих твоїх настроєвих. Це все „торби січки не варте." Суспільні фейлетони — ось що.

— Піддержуйте наш промисл, наше купецтво. Ваш фейлетон про купців був капітальний. Це ваш жанр. Якнайбільше таких.

А одна пані, що чогось зла на мене:

— Я загалом ваших фейлетонів не читаю, але кажу вам, що вже тих реклямових за богато. Як не про Черче, то про дентиста Насса, або „Червону Калину". І загалом…

Супроти цього і я загалом…

Щоби вдоволити всіх, хто має до моїх фейлетонів якусь претенсію — я рішився написати такий фейлетон, який був би всесторонній і давав кожному бодай частинку вдоволення.

„Коли останні проміні сонця сховаються за ліси, за гори, кожний ловець почуває якийсь дивний неспокій. Тягне його на лоно природи, де саме тепер будиться з цілоденної дрімоти полохлива, а чуйна звірина.

Ловець не може всидіти в душній хаті. Гей на волю, у простори, до Стрийського парку.

Іде…

Крок його уважний, тихий, осторожний.

Пристанув…

Почув легкий шорох на стежині…

Серна!…

Виставила стрійну головку і боязко розглядається. Блискають зпоза корча невинні очі, як два світлячки, стрункі ніжки вперлися в ґрунт, готові кожної хвилі відкинути ціле тіло кілька кроків назад. (Доти для аматорів ловецьких фейлетонів).

Мисливець хильцем підбіг ближче.

— Добрий вечір!

Спустила очі. Усміхнулася:

— Добрий вечір.

Пішли стежиною разом. Саме ізза дерев викотився місяць.

— Дивіться як гарно — сказала вона і дихнула повними дівочими грудьми. — Люблю місячну ніч, коли стільки срібла довкола. Кожний кущ як найкраща ялинка, кожна левада як найдорожчий килим… Як гарно! Як любо!… Ох!… (Доти для аматорів настроєвих фейлетонів!)

Він уляв її ніжно хоч несподівано в свої обійми і відповів:

— Це тільки так видається, що гарно. А придивімось ближче, що під цим посріблям… Заздрість, протекціонізм, філістерство, неуцтво, толеранція для злодіїв і шкідників. На кожнім кроці тільки приватний інтерес, тільки жажда почестей і гроша. Каже місяць гарний, місяць чарівний. Я вже третій місяць платні не дістав. Думаєш кріза!? Ні! Наша нездарність, отупіння, байдужість… (Це для аматорів суспільних фейлетонів!)

Вона слухала його слів, слухала, аж нарешті було їй того за богато.

— Лиши це. Забудь про все лихе. Так гарно тепер… Яка я щаслива… Хотілаб так вічно бути разом з тобою, у таку ніч.

— Хочеш? Прошу дуже. Зробимо собі саме таку знимку і дамо до побільшення в однокім того роду українськім заведенні „Парнас", Богданівка 2 б. (Це для аматорів реклями рідного промислу!)"

Думаю, що цим фейлетоном догоджу всім, хто мав до мене спеціяльні претенсії.

Очевидно крім тої пані, яка моїх фейлетонів ніколи не читає і… жаден їй ще не подобався.

Галактіон Чіпка.

Всячина.

Успіхи життя у передсмертній годині.

Редакція „Наєс Вінер Журналь" звернулась до кількох визначних людей із таким питанням „Коли почуєте, що прийшла ваша остання година, чи будете ви думати тоді про свої успіхи чи невдачі? Як уявляєте собі оцінку Ваших успіхів і невдач?"

Геніяльний фізик Айнштайн відповів: „Ані на смертнім ложі ані денебудь інде не бажаю зустрітись із таким питанням. Природа не є „махером", вона не організує ніяких підприємств. А я-ж є трошечки частиною природи".

Шов сказав: „Я ще не лежу на смертній постелі, до того ще так далеко, як усім нам, заки там будемо. Особисто бажав би я вмерти у тихій печері під зоряним небом. Я не мав ніяких успіхів. Люди зарахували мене до успішників, ось і все. Чи не написав я десь, що життя робить усіх рівними? Смерть відкриває прикмети людини. Та що-ж? Я ще не вмер".

Славний фізик Олівер Льодж сказав: „Не гадаю, що в такій поважній годині глядітиму позаду себе і журитисьму минулим. Скорше гадаю, що погляну перед себе повний надії. Я зробив, що міг і не прогайнував багато часу. Я вдоволений, що решту мого життя передав у вищі руки. Кожний із нас повинен робити своє. Ми всі — частини машини і я ніколи не пробував вирватись із її механізму або її псувати. Питання про успіх або невдачу не мало для мене ніколи великої ваги і я пересвідчений, що воно не буде відбирати мені спокою у годині, яку називаємо кінцем". І він кінчить французьким віршом: „Життя таке, яким створив його Бог, і як таке воно вистачає"

Славний англійський математик і фільософ Рассель відповів:

„Я пробував уявити собі, про що можу думати в своїй останній годині, але тому, що я тепер почуваю себе зовсім здоровим, важко мені це зробити. Як згідно з моїм бажанням повинна відбутись оцінка моїх успіхів і невдач? Чи на підставі моїх творів із фільософії, із математичної льоґіки, із ділянки суспільних питань, на підставі моїх дітей чи на підставі впливу, який мав я на своє середовище? Як учений бажаю собі, щоби мої твори оцінили на підставі того, як мені вдалось наблизитись до важливих ідей згідно з поступом часу, навіть якби мені не вда-

лось нічого більш як тільки наближатись до них. У суспільній ділянці є два роди успіхів. Більший, коли індивідуальність, як напр. Льок або Руссо, може вплинути на суспільний лад і його будову. Коли взяти на увагу Росію, то такий успіх мав Маркс. Менший успіх, теж не безвартний, лежить у тому, щоби вплинути на ряд людей і одиниць, злагіднити нагальність політики, поліпшити виховання якогось числа дітей".

Рассель буде вдоволений, коли його діти будуть чесні та інтелігентні і нині вже тішиться, що йому вдалось із кількох деструкивних одиниць зробити творчих робітників.

—o—

Дописи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. **(З культурно-освітнього руху).** Місяць серпень — час жнив. Небагато лишається часу на культурно-освітню працю. Всеж таки впродовж серпня українське життя в повіті не переривалося. Читальні використовували літній час і влаштовували народні забави (фестини) на вільнім воздусі, які були не тільки культурною розривкою, але й давали фінансову основу під культурну працю. Крім того відбувся в Теребовлі повітовий фестин, у якім взяли участь читальні в повіту. А Повітовий Союз Кооператив скликав був одну повітову анкету, що обговорювала господарське положення нашої кооперації. — Самий початок серпня був поганий. В ночі з 31. липня на 1. серпня ц. р. розкинули комуністи в кількох селах повіту (головно понад Серетом) летючки з нагоди 1. серпня (т. зв. „противоєнного дня"). Хто це були ті типи, що розкидали, не знати. У всякому разі кажуть, що то якісь люди автом приїзджали і розкидали. Летючки всі писані по польськи. Місцеве населення не мало з тим нічого спільного. Всеж таки з тої нагоди кількох наших селян тягнули на допити, декого навіть були арештували, але остаточно все скінчилося нічим. — В неділю 31. липня ц. р. влаштувала читальня „Просвіти" у **Струсові** народню забаву при співучасти дутої орхестри з Дарахова під проводом п. Барановського Омеляна. Є це одна з кращих читальняних орхестр. Крім того виступали на фестині діти з вільноручними вправами, які вивчила п-ні Ольга Богачевська. — Читальня „Просвіти" в **Гумниськах** відбула загальні сходини членів того самого дня. Прибуло кількадесять членів, переважно молодших громадян. Приїхали також делегати Філії „Просвіти" з Теребовлі д-р Заплітний і д-р Годований. Обговорювано справу докінчення читальняного дому, який почали будувати ще в 1929 р., а тепер треба тільки покрити дах бляхою і вже булоб місце, де розвивалосяб культурно-освітнє життя села. Справу рішено в той спосіб, що затягнено позичку в Українському Банку в Теребовлі. При читальні в Гумниськах розвивається гарно хор під проводом студ. теольогії Івана Гаврилюка, сина місц. священика. Головно його стараниям відбулося дня 19. серпня ц. р. ювилейне свято в честь „Рідної Школи". Вступне слово виголосив голова Кружка „Рідної Школи" з Теребовлі д-р А. Заплітний. Відтак виступали по черзі: хор мішаний, хор мужеський, який відспівав удачно „Прометея", хор жіночий і вкінці хор діточий, якого виступ дуже подобався зібраним. Студ. Мирослав Понятишин віддеклямував „Посланіє" Шевченка. Деклямація була гарна, одначе селяни не могли її, очевидно, добре зрозуміти. Присутніх було кількасот селян з Гумниськ і довколишніх сіл. Прибуло також багато інтелігентів. Одно треба замітити: коли влаштовується ювилейне свято „Рідної Школи", то треба принайменше часть доходу з того свята призначити на „Рідну Школу". А цього комітет ювилейного свята досі не зробив. — Тристаліття уродин гетьмана Івана Мазепи знайшло свій відгомін також у Теребовельщині. Перший початок дала **Могильниця.** І так дня 19. серпня ц. р. влаштувало Т-во „Народній Дім" у Могильниці Новій ювилейний гетьманський концерт. Програму виповнили продукції мішаного хору під проводом п. Дарміця. Реферат про життя і значіння гетьмана виголосив студ. Головацький Іван. Два дні пізніше відбувся мазепинський концерт у Могильниці Старій. Промову виголосив згад. студ. Головацький. Співав читальняний хор під управою п. Осташевського. Була ще деклямація вірша „Крути". Концерт пройшов з успіхом. Зараз на другу неділю (28. серпня ц. р.) була у читальні „Просвіти" в Могильниці Новій вистава „Заколот", яку підготовила перебуваюча на феріях університетська молодь. — Дня 21. серпня ц. р. вшанувала читальня „Просвіти" у **Слобідці Янівській** память Шевченка концертом-академією. Це перша того роду імпреза в Слобідці взагалі. І треба признати, що вона випала дуже вдатно. Вступне слово виголосив д-р Степан Годований. Відтак мішаний хор читальні виконав низку пісень. Концерт закінчився діт. виставою „Вінок на могилу Тараса". Хоч у Слобідці Янівській є тільки яка пята часть українців греко-католиків (решта латиники), то всеж таки українці вже постаралися про площу і звозять каміння. На слідуючий рік задумують приступити до будови Народного Дому. Це гарне свято не обійшлося без прикрих інцидентів. У сусідніх садках (концерт відбувався в садку під голим небом) поставали деякі некультурні мешканці села і кидали грудками на сцену. Та їм не вдалося заколотити піднесеного настрою і свято скінчилося якнайкраще. Дуже гарне враження зробила на присутніх українська інтелігенція, яка прибула з Янова, Будзанова і сусідніх сіл на концерт. Був також гарний дохід, який призначено на будову читальняного дому.

КОМАРНО. **(Концерт у 300-і роковини уродин Мазепи. — Сходини студентів).** Цей рік перейшов у Комарні під знаком всякого роду імпрез. Після цілої низки вистав і концертів прийшла черга на концерт з нагоди 300-их роковин уродин гетьмана І. Мазепи, який влаштовано заходом усіх культурно-освітніх установ у Комарні дня 19. 8. ц. р. у виповненій по береги місцевою і замісцевою публикою салі Заліаткового Т-ва. На програму концерту зложились: точки міш. хору, виконані по мистецьки під енергійною батутою учит. М. Пеленського, вступне слово-реферат, виголошений студ. А. Перуном, деклямації: прольоґ до поеми „Мойсей" Ів. Франка та „Кавказ" Шевченка, що їх виголосив з чуттям знаний уже тут. публиці декляматор студ. М. Гелемей, якого публика і цим разом нагородила гучними оплесками та вкінці гарно виконані дві точки трубної орхестри „Сокола" під проводом Ол. Пеленського. Відспіванням національного гимну закінчено концерт, який лишив по собі гарне враження. Чистий дохід з концерту приділено на народні цілі. — В останніх днях серпня ц. р. відбулися в Комарні сходини студентів Комарна й околиці, на яких намічено плян організ. освітньої праці в Комарнянщині, у першій мірі по читальнях „Просвіти". По виголошених рефератах та оживленій дискусії рішено оснувати студ. організацію, а покищо працювати в українських установах повіту, які стоять на національній плятформі, вписуючись до них у члени. На цім місці слід згадати, що ще в минулім році внесено статути Українського Студ. Т-ва в Комарні до воєвідства, одначе воно оснування того Т-ва заборонило. В місяці серпні 1931 внесено проти цієї заборони рекурс до міністерства, яке й досі його не полагодило. — **Свій.**

—o—

СПОРТ.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Цьогорічні краєві легкоатлетичні змагання відбудуться в днях 17. і 18. вересня у Львові на площі Сокола-Батька в отсих конкуренціях: а) для мущин: біги 100, 200, 400, 1500, 5000, 4×100, скоки вдовжінь, увисочінь, з жердкою і трискок, мети диском і ратищем довільною рукою й обіруч і стусан кулею довільною рукою й обіруч; б) для жінок: біги 60, 100, 800, 4×75, скоки вдовжінь і височінь, мети диском і ратищем дов. рукою й обіруч. Зголошення слати до У. С. С. до дня 15. IX. год. 24. Звертаємо увагу, що треба подавати, до яких конкуренцій змагун буде стартувати.

Провінціональні клюби подадуть до 10. IX. кількість змагунів, щоби можна приготовити нічліги. Рівнож треба подати, котрим поїздом приїдуть на змагання. На отворення змагань відбудеться перегляд, тому всі змагуни мусять бути на площі вже в год. 14.30. Змагання організує У. С. С. К.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Петро Дзедзик: ПО ДУМЦІ ХРИСТОВОЇ ЄВАНГЕЛІЇ. І. Недільні науки. Львів, 1932. ст. 416.

Ю. Фолюшак: ТВОРІМ РІДНУ ЦЕРКВУ. Станиславів, 1932. Накладом автора, ст. 32.

ЖУРНАЛИ.

ВОГНІ, місячник для української молоді, ч. 1 (20), вересень.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. ч. 23. 1. вересня.

ДЗВІНОЧОК, часопис для українських дітей, ч. 11. Вересень. Виходить що-місяця.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 6. IX. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·80 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 3·60 зол. при тенденції знижковій.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 7. 9. год. 7.30 веч. „Гарячка нафти".

Спортовий цирк при вул. Пелчинській на площі біля Тенісового Т-ва.

Щодня дужання атлетів. Початок в год. 8.30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Острів тайн".
АТЛЯНТІК (давніше Лев) нечинне.
КАСІНО: „Бродяга" (Льоренс Тібет).
КОЛІСЕЙ: „Переживання одної ночі" та ревія „Коли Ксавера шукає кавалїра".
КОПЕРНИК: „Гегенна жінки".
МАРУСЕНЬКА: „Гегенна жінки".
МІРАЖ: Пат і Патахон, Льорель і Гарді (Олімпіяда сміху).
ОАЗА: „Все для дівчинки" (Гарі Піль).
ПАЛЯС: „Рік 1914".
ПАН: „Плян В".
ПАСАЖ: „Дорога велитнів".
ПРОМІНЬ: „Гра филь".
СОНЦЕ: Підчас ферій нечинне.
СТИЛЕВЕ: „Ц. к. фельдмаршал" (Власта Буріян).
УТІХА: Гарі Піль — „Пригода у нічнім експресі".
ХИМЕРА: „Три стріли".

Закордонне радіо.

Четвер, 8. вересня 1932.

Кенігсберг (217,1) 21.45 Фортепянові суіти Баха, **Ляйпціг** (259,3) 20.00 „Пісня про дзвін" Фр. Шілера, **Братислава** (278,8) 14.30 Концерт, **Гільверзум** (296,1) 19.41 Оп. музика, **Бресляв** (325) 20.40 Симф. концерт, **Мілянно** (331,4) 20.30 „Самсон і Даліля" оп. Сен-Саенса, **Штутгарт** (360,6) 20.30 „Любовний напиток" оп. Доніцетія, 22.10 Китайська воєнна лірика, **Білгород** (430,4) 19.30 Спів. Цвеіч, **Стокгольм** (435,4) 20.00 Рос. музика, **Рим** (441,2) 17.30 Вок.-інстр. концерт, 20.45 Концерт Маснетових творів, **Прага** (488,6) 17.00 Праські пісоньки, 20.00 Тр. з Буріянового Театру „Гадріян із Рімса" Кліппера, **Відень** (517,2) 19.50 Симф. орхестра, **Будапешт** (550,5) 19.00 Гайднів фестіваль, **Харків** (937,5) 10.00 Концерт для робітників, 11.00 Для дітей, 16.00 Популярна музика, 16.35 Музика й рецитації, 17.50 Тр. з театру, 24.00 Комунікати, оп. музика, **Калюндборг** (1153,8) 19.50 Данська лірика, 20.10 Концерт під дир. Мик. Малка.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 8. вересня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45, 15.10 Грамофон, 12.40 Метеор. комунікат, 15.10 Господарський комунікат, 15.40 Грамофон, Сільва рерум, 16.48 Серед книжок, 17.05 Солісти (Йос. Зубик, тенор, Марія Поповичівна, сопран, Мар. Келярський, баритон), 18.00 „Наполеонівські традиції у сьогоднішній Франції", 18.20 Танкова музика, 19.10 Всячина, 19.30 Комунікат т-ва плекання коней, 19.35, 21.50 Прес. радіоденник, 19.45 „У повітрі, на морі та суші", 20.00 Веч. концерт, 21.20 „Карабінери", авд., 21.55 Комунікати, 22.00, 22.50 Танк. музика, 22.40 Спорт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Вписи до музичної школи С. Каспарек. (Кохановського 4, тел. 85-43), а також до обох філій (вул. Коперника 32 тел. 49-37 і вул. Рагози 5, тел. 58-39) приймається в годинах урядових від 12—14-ої та від 16—18-ої. 380 2—2

На „Рідну Школу" зложили Вп.: Посол Дмитро Великанович, Львів 15 зол. з нагоди вінчання Марії Тершаковець і Володимира Бідика; Нуся з Дурбаків і Прокіп Матійцеві — Войнилів 20 зол. з нагоди вінчання. — Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

Вписи і зголошення до вступних іспитів питомців на VIII. курс філії Малої Духовної Семинарії в Рогатині приймає Ректорат до дня 15. вересня. — **Ректорат.** 392 1—2

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.